

Opinie juridică la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (proceduri simplificate în procesul penal)

Nr./Data:	52/22 din 2 decembrie 2022
Destinatari:	Ministerul Justiției, persoană de contact: Cristian POSTOVANU, e-mail: cristian.postovanu@justice.gov.md .
Prezentată de:	Centrul de Resurse Juridice din Moldova (www.crjm.org), persoană de contact: Vladislav GRIBINCEA, Președinte, e-mail: vladislav.gribincea@crjm.org ; Oxana BRIGHIDIN, consilieră juridică, e-mail: oxana.brighidin@crjm.org .

Prezenta opinie juridică este prezentată Ministerului Justiției cu referire la [proiectul de lege](#) pentru modificarea unor acte normative (proceduri simplificate în procesul penal), remis spre coordonare la 17 noiembrie 2022.

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM) salută intenția de îmbunătățire a legislației penale și procesual-penale în vederea eficientizării procedurilor simplificate în procesul penal, precum și introducerea unor proceduri simplificate noi. Aplicarea procedurilor simplificate în procesul penal oferă beneficii tuturor actorilor sistemului de justiție penală și contribuie la facilitarea desfășurării urmăririi penale prin reducerea timpului, procedurilor birocratice și cheltuielilor costisitoare.

Principalele modificări cheie propuse de CRJM se referă la următoarele aspecte:

- Menținerea în redacția actuală a art. 364¹ care se referă la judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală;
- Cooperarea cu organul de urmărire penală să fie una din condițiile obligatorii de încheiere a acordului de recunoaștere a vinovăției, iar reducerea limitelor de pedeapsă să fie cu ½ în orice caz;
- Aprobarea de către procurorul ierarhic superior a acordului de recunoaștere a vinovăției și a acordului judiciar de interes public doar în cazul infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave;
- Aplicarea acordului de recunoaștere a vinovăției și în cazul minorilor, conducătorul grupului criminal organizat sau organizației criminale, precum și în cazul persoanelor învinuite de infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave;
- Excluderea certificării separate de către apărător a respectării procedurii de încheiere a acordului de recunoaștere a vinovăției, etc.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01
+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

crjmoldiva

Propunerile și comentariile punctuale sunt în tabelul anexat. Vă rugăm să nu ezitați să ne contactați pentru orice clarificări suplimentare.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'V. Grabincea', written in a cursive style.

Vladislav GRIBINCEA,
Președinte

Nr.	Textul existent în lege sau propus de MJ	Modificări propuse de CRJM (formulările care se propun a fi eliminate sunt tăiate cu o linie, iar textul care se propune a fi adăugat este subliniat)	Comentarii
Codul penal			
1.	<p>La articolul 79¹ „Aplicarea pedepsei în cazul judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală”:</p> <p>În cazul în care inculpatul a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu, încadrarea juridică și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de o reducere cu o pătrime a limitelor de pedeapsă sub formă de amendă, muncă neremunerată în folosul comunității sau închisoare prevăzute de norma Părții Speciale a prezentului cod.</p> <p>La articolul 80 „Aplicarea pedepsei în cazul încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției”:</p> <p>(1) În cazul în care persoana pusă sub învinuire încheie un acord de recunoaștere a vinovăției, iar instanța de judecată acceptă acest acord, limitele de pedeapsă prevăzute de norma Părții Speciale a prezentului cod se reduc cu o treime.</p> <p>(2) În cazul în care persoana pusă sub învinuire încheie un acord de recunoaștere a vinovăției și cooperează cu organul de urmărire penală în vederea descoperirii infracțiunilor ori la demascarea și urmărirea penală a altor complici la infracțiune sau altor persoane, la căutarea bunurilor obținute în</p>	<p>La articolul 79¹ „Aplicarea pedepsei în cazul judecării pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală”:</p> <p>În cazul în care inculpatul a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu, încadrarea juridică și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de o reducere cu o pătrime <u>treime</u> a limitelor de pedeapsă sub formă de amendă, muncă neremunerată în folosul comunității sau închisoare prevăzute de norma Părții Speciale a prezentului cod.</p> <p>La articolul 80 „Aplicarea pedepsei în cazul încheierii acordului de recunoaștere a vinovăției”:</p> <p>(1) În cazul în care persoana pusă sub învinuire încheie un acord de recunoaștere a vinovăției <u>și cooperează cu organul de urmărire penală în vederea descoperirii infracțiunilor ori la demascarea și urmărirea penală a altor complici la infracțiune sau altor persoane, la căutarea bunurilor obținute în urma săvârșirii infracțiunilor, iar instanța de judecată acceptă acest acord, limitele de pedeapsă prevăzute de norma Părții Speciale a prezentului cod se reduc cu o doime.</u> , iar instanța de judecată acceptă acest acord, limitele de pedeapsă prevăzute de norma Părții Speciale a prezentului cod se reduc cu o treime.</p> <p>(2) În cazul în care persoana pusă sub învinuire încheie un acord de recunoaștere a vinovăției și cooperează cu</p>	<p>Propunem ca articolul care se referă la judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală (art. 364¹ din CPP) să rămână în redacția actuală, iar principala condiție pentru încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției să fie anume cooperarea cu organul de urmărire penală și o reducere și mai mare a pedepsei maxime. Necooperarea cu organul de urmărire penală ar trebui să constituie un motiv pentru procuror de a refuza încheierea acordului.</p> <p>Modificările propuse la art. 79¹ și art. 80 din CPP sunt în concordanță cu poziția prezentată mai sus.</p>

	urma săvârșirii infracțiunilor, iar instanța de judecată acceptă acest acord, limitele de pedeapsă prevăzute de norma Părții Speciale a prezentului cod se reduc cu o doime.	organul de urmărire penală în vederea descoperirii infracțiunilor ori la demascarea și urmărirea penală a altor complici la infracțiune sau altor persoane, la căutarea bunurilor obținute în urma săvârșirii infracțiunilor, iar instanța de judecată acceptă acest acord, limitele de pedeapsă prevăzute de norma Părții Speciale a prezentului cod se reduc cu o doime.	
Codul de procedură penală			
2.	La articolul 53 ¹ alineatul (2) se completează cu litera c ¹) cu următorul cuprins: „c ¹) aprobă acordul de recunoaștere a vinovăției și acordul judiciar de interes public”;	La articolul 53 ¹ alineatul (2) se completează cu litera c ¹) cu următorul cuprins: „c ¹) aprobă acordul de recunoaștere a vinovăției și acordul judiciar de interes public <u>în cazul infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave</u> ”;	Aprobarea de către procurorul ierarhic superior a acordului de recunoaștere a vinovăției și a acordului judiciar de interes public ar putea duce la subminarea independenței și responsabilității procurorilor. Totuși, dacă se insistă pe această procedură, aprobarea o găsim pe moment justificată doar în cazul infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave.
3.	Articolul 364 ¹ : la alineatul (1) după cuvântul „inculpatul” se introduc cuvintele „persoana fizică”; se completează cu alineatul (1 ¹) cu următorul cuprins: „(1 ¹) Judecarea pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală poate avea loc numai cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii, muncii neremunerate sau a închisorii de cel mult 15 ani.” se completează cu alineatele (10) și (11) cu următorul cuprins: „(10) Sentința adoptată în condițiile prezentului articol poate fi atacată cu recurs, invocându-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită.	Articolul 364¹: la alineatul (1) după cuvântul „inculpatul” se introduc cuvintele „persoana fizică”; se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins: „(1¹) Judecarea pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală poate avea loc numai cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii, muncii neremunerate sau a închisorii de cel mult 15 ani.”	Propunem ca articolul care se referă la judecata pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală (art. 364 ¹ din CPP) să rămână în redacția actuală, inclusiv să fie aplicat și persoanelor juridice. Limitarea categoriilor de infracțiuni pentru care se va aplica art. 364 ¹ și reducerea limitelor de pedeapsă în acest caz, ar putea să ducă la creșterea volumului de muncă al judecătorilor, iar scopul modificărilor propuse și, anume, încurajarea aplicării acordului de recunoaștere a vinovăției, să nu fie atins în cele din urmă. Atractivitatea aplicării acordului de recunoaștere a vinovăției și a acordului judiciar de interes public

	(11) Recursul se judecă de către instanța ierarhic superioară în conformitate cu prevederile art. 447 și 448.		trebuie să fie determinată mai degrabă de condițiile acestuia și de etapa procesuală la care se aplică.
4.	<p>Articolul 504. Dispoziții generale</p> <p>(3) Procedura prevăzută de prezentul capitol nu se aplică în cazul:</p> <p>a) în care învinuitul la momentul săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani;</p> <p>b) infracțiunilor a căror pedeapsa cu închisoare este mai mare de 15 ani și a celor prevăzute la art. 135 și 135¹ din Codul penal.</p> <p>(4) Acordul de recunoaștere a vinovăției nu poate fi încheiat cu conducătorul grupului criminal organizat sau organizației criminale.</p>	<p>Articolul 504. Dispoziții generale</p> <p>(3) Procedura prevăzută de prezentul capitol nu se aplică în cazul:</p> <p>a) în care învinuitul la momentul săvârșirii infracțiunii, nu a atins vârsta de 18 ani;</p> <p>b) infracțiunilor a căror pedeapsa cu închisoare este mai mare de 15 ani și a celor prevăzute la art. 135 și 135¹ din Codul penal.</p> <p>(4) Acordul de recunoaștere a vinovăției nu poate fi încheiat cu conducătorul grupului criminal organizat sau organizației criminale.</p> <p><u>Alineatul (4) va avea următorul cuprins: „(4) Dacă în cauza penală sunt mai mulți învinuiți, acordul de recunoaștere a vinovăției se încheie cu fiecare dintre aceștia separat, fără a fi adusă atingere prezumției de nevinovăție a învinuiților cu care nu s-a încheiat acord de recunoaștere a vinovăției”.</u></p>	<p>Minorii, conducătorul grupului criminal organizat sau organizației criminale, precum și persoanele învinuite de infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave, nu ar trebui exceptați de la aplicarea acordului de recunoaștere a vinovăției. În cazul conducătorului grupului criminal organizat, acesta ar putea contribui la descoperirea infracțiunilor ori la demascarea și urmărirea penală a altor conducători ai grupurilor criminale organizate.</p> <p>Infractorilor minori li se aplică un tratament juridic mai favorabil decât infractorilor adulți, cu mai multe garanții procesuale, inclusiv reducerea cu ½ a limitelor de pedeapsă. Exceptarea acestora de la aplicarea acordului de recunoaștere a vinovăției i-ar pune într-o situație similară cu infractorii adulți, ceea ce nu ar fi corect, mai ales că scopul de reeducare nu este atins prin privarea de libertate. În cazul acestora, limitele de pedeapsă pot fi reduse cu ¼ de exemplu. În circumstanțele de mai sus nu găsim suficiente motive pentru a face imposibilă încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției cu un minor, mai ales ca acesta este asistat de un avocat.</p>
5.	<p>Articolul 505. Condițiile de inițiere și încheiere a acordului de recunoaștere a vinovăției</p> <p>(1) Acordul de recunoaștere a vinovăției se întocmește în scris, după aprobarea de către</p>	<p>Articolul 505. Condițiile de inițiere și încheiere a acordului de recunoaștere a vinovăției</p> <p>(1) Acordul de recunoaștere a vinovăției se întocmește în scris, după aprobarea de către procurorul ierarhic superior</p>	A se vedea argumentele de mai sus (pct. 2).

	<p>procurorul ierarhic superior prin rezoluție, cu participarea obligatorie a învinuitului și apărătorului acestuia.</p>	<p>prin rezoluție <u>în cazul infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave</u>, cu participarea obligatorie a învinuitului și apărătorului acestuia.</p> <p><u>Se adaugă alin. (5) cu următorul conținut: “(5) Informațiile obținute în cadrul negocierii acordului judiciar de interes public nu pot fi folosite ca probe în nici un proces penal.”</u></p>	<p>Această prevedere care este menționată la acordul judiciar de interes public, își are relevanța și în cazul acordului de recunoaștere a vinovăției.</p>
6.	<p>Articolul 506. Conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției</p> <p>(1) Acordul de recunoaștere a vinovăției cuprinde:</p> <p>a) data și locul încheierii;</p> <p>b) numele, prenumele și calitatea persoanelor care au participat la încheierea acordului;</p> <p>c) date cu privire la identificarea învinuitului prevăzute la art. 104 alin. (2) și datele de identificare a persoanei juridice;</p> <p>d) descrierea faptei ce formează obiectul acordului și de care este învinuită persoana;</p> <p>e) încadrarea juridică a acțiunilor și pedeapsa prevăzută de lege;</p> <p>f) probele și mijloacele de probă;</p> <p>g) declarația expresă a învinuitului prin care recunoaște comiterea faptei și acceptă încadrarea juridică;</p> <p>h) categoria, quantumul și modul de executare a pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și învinuit, dacă s-a ajuns la un astfel de acord;</p> <p>i) semnăturile procurorului, ale învinuitului și ale avocatului.</p> <p>(2) În cazul în care învinuitul cooperează cu organul de urmărire penală, acord de recunoaștere a</p>	<p>Articolul 506. Conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției</p> <p>(1) Acordul de recunoaștere a vinovăției cuprinde:</p> <p>a) data și locul încheierii;</p> <p>b) numele, prenumele și calitatea persoanelor care au participat la încheierea acordului;</p> <p>c) date cu privire la identificarea învinuitului prevăzute la art. 104 alin. (2) și datele de identificare a persoanei juridice;</p> <p>d) descrierea faptei ce formează obiectul acordului și de care este învinuită persoana;</p> <p>e) încadrarea juridică a acțiunilor și pedeapsa prevăzută de lege;</p> <p>f) probele și mijloacele de probă;</p> <p>g) declarația expresă a învinuitului prin care recunoaște comiterea faptei și acceptă încadrarea juridică;</p> <p>h) categoria, quantumul și modul de executare a pedepsei cu privire la care s-a ajuns la un acord între procuror și învinuit, dacă s-a ajuns la un astfel de acord;</p> <p>i) semnăturile procurorului, ale învinuitului și ale avocatului</p> <p><u>l) acțiunile care se angajează să le întreprindă învinuitul în vederea descoperirii infracțiunilor ori la demascarea și urmărirea penală a altor infracțiuni sau altor persoane sau la căutarea bunurilor obținute în urma săvârșirii infracțiunilor.</u></p>	<p>Având în vedere că o condiție obligatorie de încheiere a acordului de recunoașterea vinovăției este cooperarea cu organul de urmărire penală, propunem ca această condiție să se regăsească în conținutul acordului, la condiții generale.</p>

	<p>vinovăției, pe lângă elementele prevăzute la alin. (1) cuprinde și acțiunile care se angajează să le întreprindă învinuitul în vederea descoperirii infracțiunilor ori la demascarea și urmărirea penală a altor infracțiuni sau altor persoane sau la căutarea bunurilor obținute în urma săvârșirii infracțiunilor.</p> <p>(3) Apărătorul certifică separat, în scris, declarația că acordul de recunoaștere a vinovăției de către învinuit a fost examinat de el personal, că procedura de încheiere a lui, prevăzută de prezentul capitol a fost respectată și că recunoașterea vinovăției de către învinuit rezultă din înțelegerea lor confidențială anticipată.</p>	<p>(2) În cazul în care învinuitul cooperează cu organul de urmărire penală, acord de recunoaștere a vinovăției, pe lângă elementele prevăzute la alin. (1) cuprinde și acțiunile care se angajează să le întreprindă învinuitul în vederea descoperirii infracțiunilor ori la demascarea și urmărirea penală a altor infracțiuni sau altor persoane sau la căutarea bunurilor obținute în urma săvârșirii infracțiunilor.</p> <p>(3) Apărătorul certifică separat, în scris, declarația că acordul de recunoaștere a vinovăției de către învinuit a fost examinat de el personal, că procedura de încheiere a lui, prevăzută de prezentul capitol a fost respectată și că recunoașterea vinovăției de către învinuit rezultă din înțelegerea lor confidențială anticipată.</p>	<p>Certificarea separată printr-o declarație de către apărător a respectării procedurii de încheiere a acordului, pare să fie inutilă și birocratică. Apărătorul este parte semnatară a acordului de recunoaștere a vinovăției, mai mult decât atât, participă la examinarea acordului în instanța de judecată și poate face declarații/da explicații.</p>
7.	<p>Articolul 507. Trimiterea cauzei în judecată</p> <p>(1) Procurorul care a încheiat acordul de recunoaștere a vinovăției, după aprobarea de către procurorul ierarhic superior prin rezoluție, trimite în judecată cauza împreună cu acordul de recunoaștere a vinovăției la care se anexează o informație cu privire la durata urmăririi penale, măsurile preventive aplicate, durata arestării preventive, corpurile delictive și informația privind locul lor de păstrare, măsurile de ocrotire, alte măsuri procesuale, precum și cheltuielile judiciare.</p>	<p>Articolul 507. Trimiterea cauzei în judecată</p> <p>(1) Procurorul care a încheiat acordul de recunoaștere a vinovăției, după aprobarea de către procurorul ierarhic superior prin rezoluție <u>în cazul infracțiunilor grave, deosebit de grave sau excepțional de grave</u>, trimite în judecată cauza împreună cu acordul de recunoaștere a vinovăției la care se anexează o informație cu privire la durata urmăririi penale, măsurile preventive aplicate, durata arestării preventive, corpurile delictive și informația privind locul lor de păstrare, măsurile de ocrotire, alte măsuri procesuale, precum și cheltuielile judiciare.</p>	<p>A se vedea argumentele de mai sus (pct. 2).</p>
8.	<p>Articolul 509. Examinarea de către instanța de judecată a acordului de recunoaștere a vinovăției</p> <p>(2) Acordul de recunoaștere a vinovăției poate fi examinat în ședință închisă dacă acordul a fost încheiat în condițiile art. 506 alin. (2) și dacă datele</p>	<p>Articolul 509. Examinarea de către instanța de judecată a acordului de recunoaștere a vinovăției</p> <p>(2) Acordul de recunoaștere a vinovăției poate fi examinat în ședință închisă dacă acordul a fost încheiat în condițiile art. 506 alin. (2) și dacă datele prezentate sau declarațiile</p>	<p>Propunem excluderea acestui alineat. Există regulile cu privire la publicitatea procedurii, care se aplică în mod corespunzător ședințelor judiciare la care se examinează acordul de</p>

	prezentate sau declarațiile oferite ar duce la încălcarea confidențialității urmăririi penale într-o altă cauză penală.	oferite ar duce la încălcarea confidențialității urmăririi penale într-o altă cauză penală.	recunoaștere a vinovăției. Acest text este de prisos.
9.	Articolul 509¹. Adoptarea sentinței în cazul admiterii acordului de recunoaștere a vinovăției (7) Sentința adoptată în condițiile prezentului articol este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs de către procuror, inculpat sau apărătorul acestuia în termen de 15 zile de la pronunțare, invocându-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită.	Articolul 509¹. Adoptarea sentinței în cazul admiterii acordului de recunoaștere a vinovăției (7) Sentința adoptată în condițiile prezentului articol este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs de către procuror, inculpat sau apărătorul acestuia în termen de 15 zile de la pronunțare, invocându-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilită.	Nu vedem oportunitatea atacării sentinței de admitere a acordului, atât timp cât acordul de recunoaștere a vinovăției a fost încheiat între procuror și învinuit, iar instanța de judecată doar îl aprobă în formula în care există. Pe de altă parte, invalidarea hotărârii de aprobare a acordului pe motive de procedură, este illogică atât timp cât unica soluție posibilă este restituirea dosarului către procuror.
10.	Articolul 523³. Conținutul acordului judiciar de interes public (3) Apărătorul certifică separat, în scris, declarația că acordul judiciar de interes public a fost examinat de el personal, că procedura de încheiere a lui, prevăzută de prezentul capitol, a fost respectată și că încheierea acestuia de către reprezentantul persoanei juridice învinuite, rezultă din înțelegerea lor confidențială anticipată.	Articolul 523³. Conținutul acordului judiciar de interes public (3) Apărătorul certifică separat, în scris, declarația că acordul judiciar de interes public a fost examinat de el personal, că procedura de încheiere a lui, prevăzută de prezentul capitol, a fost respectată și că încheierea acestuia de către reprezentantul persoanei juridice învinuite, rezultă din înțelegerea lor confidențială anticipată.	A se vedea argumentele de mai sus (pct. 6). Certificarea separată a acordului de către apărător nu este necesară atât timp cât avocatul semnează alături de clientul său, iar ulterior va trebui să compare în fața instanței de judecată.
11.	Articolul 523⁴. Transmiterea spre confirmare a acordului judiciar de interes public (1) După semnarea acordului judiciar de interes public și autorizarea de către procurorul ierarhic superior a acestuia prin rezoluție, procurorul sesizează prin demers instanța de judecată pentru confirmarea acordului judiciar de interes public.	Articolul 523⁴. Transmiterea spre confirmare a acordului judiciar de interes public (1) După semnarea acordului judiciar de interes public și autorizarea de către procurorul ierarhic superior a acestuia prin rezoluție <u>în cazul infracțiunilor grave, deosebit de grave și excepțional de grave</u> , procurorul sesizează prin demers instanța de judecată pentru confirmarea acordului judiciar de interes public.	A se vedea argumentele de mai sus (pct. 2).